

ПРЕБРОЯВАНЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО В ОБЛАСТ ВАРНА КЪМ 7 СЕПТЕМВРИ 2021 Г. - РАЖДАЕМОСТ И РЕПРОДУКТИВНО ПОВЕДЕНИЕ

Окончателни данни

Раждаемостта е един от основните фактори, оказващи влияние върху броя и структурите на населението. От началото на 50-те години на миналия век се наблюдава трайна тенденция на намаляване на раждаемостта в страната. Причините за това са много и различни през различните периоди от демографското развитие на България. Промяната в семейния модел, променящата се социално-икономическа среда, общото намаление на населението, в частност на фертилните контингенти, отлагането във времето на сключването на брак и раждането на първо дете и не на последно място - емиграцията от страната предимно на население в активна възраст.

Основни фактори, които определят равнището на раждаемостта и възпроизводството на населението, са размерът на родилните контингенти и тяхната плодовитост. И докато в началото на миналия век равнището на раждаемостта се е влияело основно от размера на фертилните контингенти, тъй като плодовитостта е била висока, то с настъпилите изменения в семейния модел и ролята на жената в обществото през последните десетилетия все по-голямо значение придобива плодовитостта.

Богатият набор от данни, събирани по време на преброяванията, позволява да се направи оценка на зависимостта между раждаемостта и основните демографски, етнокултурни и социално-икономически характеристики на жените. За целите на изследването на раждаемостта в този материал е използван показателят среден брой живородени деца¹.

Към 7 септември 2021 г. 52 206, или 26.1% от жените в област Варна на възраст 12 и повече навършени години имат по едно живородено дете. Този дял е по-висок сред жените, които живеят в градовете (27.7%), отколкото сред тези, които живеят в селата - 17.4%.

Най-високи са абсолютният брой и относителният дял на жените с две деца - 84 971 (42.6%).

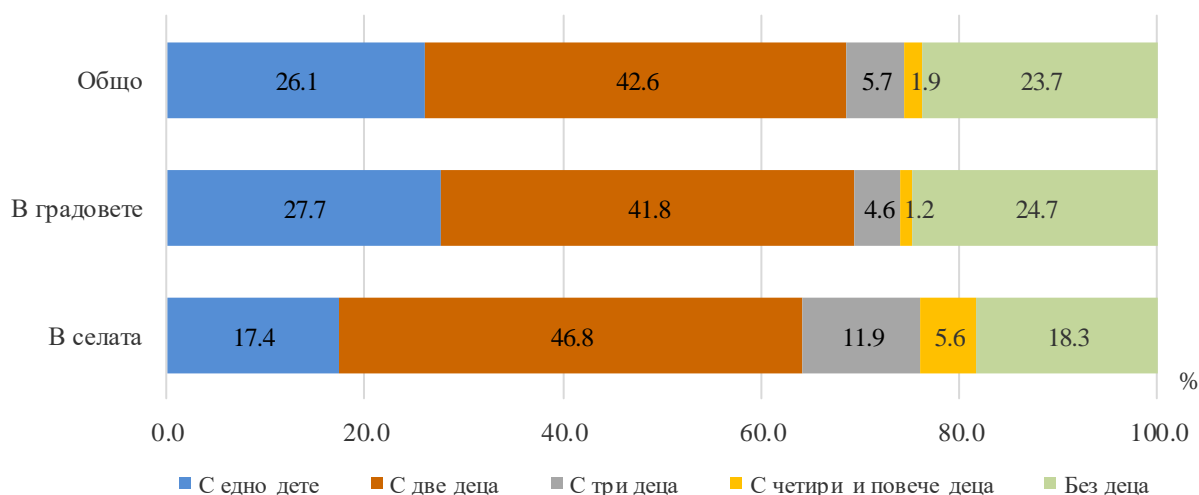
По три деца имат 11 484, или 5.7% от жените, като този дял е два пъти по-висок в селата, отколкото в градовете - съответно 11.9 и 4.6%. Четири и повече деца имат 3 726, или 1.9% от жените.

Близо една четвърт от жените в област Варна - 47 300 (23.7%), нямат деца към критичния момент на преброяването.

Към 7 септември 2021 г. средният брой живородени деца на една жена на възраст 12 и повече навършени години в област Варна е 1.37. Този показател е по-висок в селата (1.74), отколкото в градовете (1.31).

¹ Отношение на броя на живородените/осиновените деца към общия брой на жените на 12 и повече навършени години.

Фиг. 1. Разпределение на жените на 12 и повече навършени години в област Варна по брой деца и местоживеене към 7 септември 2021 година

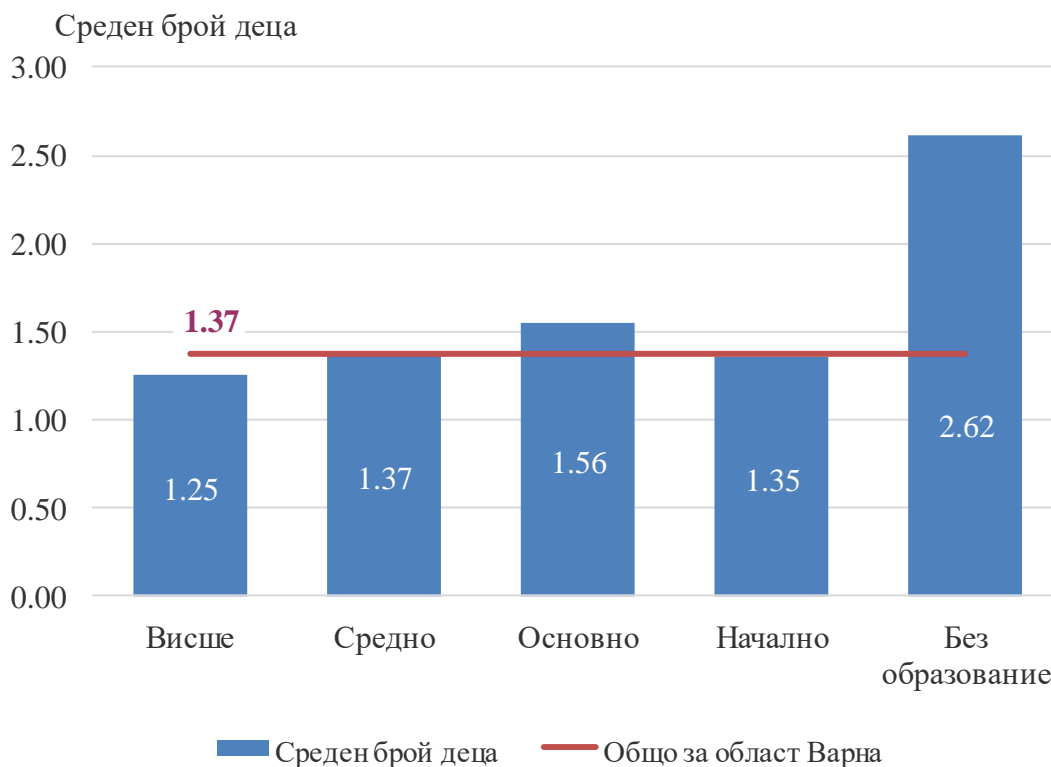
Връзката между възрастта на жените и средния брой деца, които са родили, е право пропорционална. С нарастване на възрастта нараства и средният брой деца, или жените в по-високите възрастови групи вече са достигнали желанния брой деца, докато тези в по-ниските възрастови групи все още биха могли да увеличат броя на децата си.

Таблица 1. Среден брой деца в област Варна по възраст и местоживеене на майката към 7 септември 2021 година

Възраст	Общо	В градовете	В селата
Общо	1.37	1.31	1.74
12 - 19	0.02	0.01	0.06
20 - 29	0.41	0.33	0.93
30 - 39	1.23	1.16	1.73
40 - 49	1.50	1.44	1.89
50 - 59	1.66	1.59	2.00
60 - 69	1.86	1.80	2.15
70+	1.82	1.77	2.07

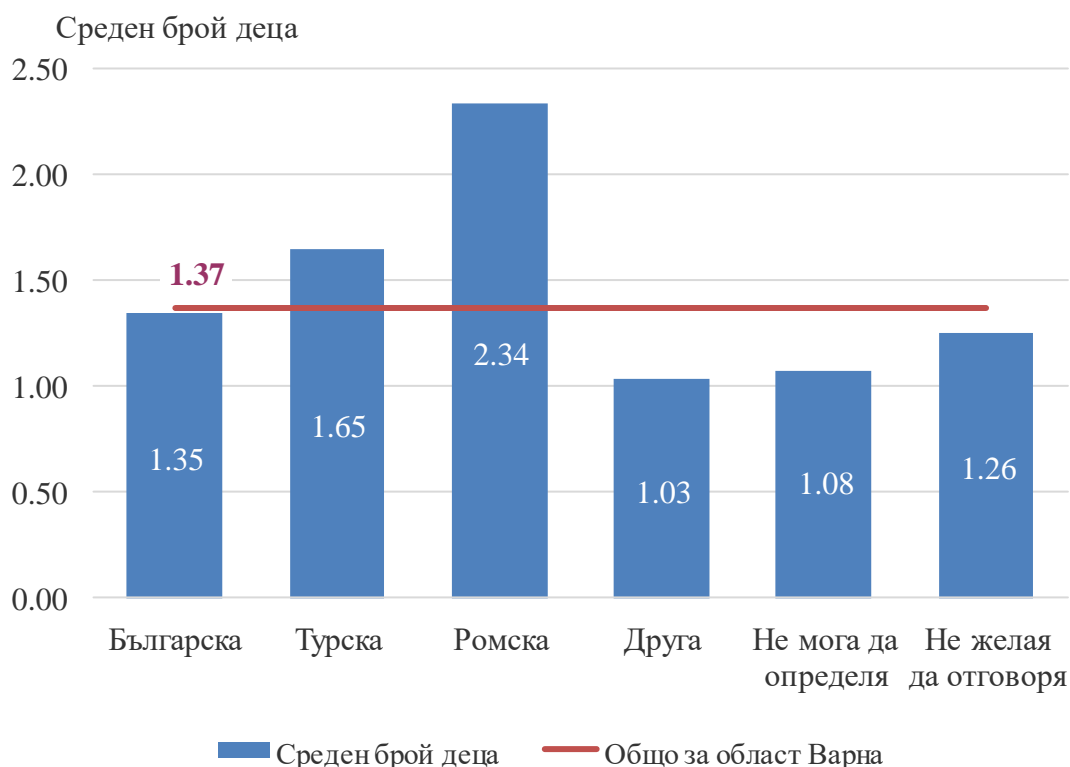
Тенденцията на повишаване на образователното ниво на населението оказва влияние върху равнището на раждаемостта. С повишаване на образователното ниво намалява средният брой живородени деца. Данните от последното преброяване потвърждават тази тенденция. Най-висок е средният брой деца при жените на възраст 12 и повече навършени години в област Варна без образование - 2.62 деца. Следващ по стойност е този показател за жените със завършено основно и начално образование - съответно 1.56 и 1.35 деца. Най-нисък е средният брой деца при жените с висше образование - 1.25, при 1.37 деца средно за всички жени в област Варна.

Фиг. 2. Среден брой деца в област Варна по степен на завършено образование на майката към 7 септември 2021 година

Разпределението по етническа принадлежност показва, че единствено при жените, самоопределили се към ромската етническа група, средният брой деца е достатъчен за просто възпроизводство - 2.34 деца. Значително по-младата възрастова структура и ниското образователно равнище са фактори, които определят по-високата раждаемост сред тази група. По-висок от средното за област Варна е този показател при турската етническа група - 1.65. Средният брой живородени деца при жените, самоопределили се към българската етническа група, е 1.35.

Фиг. 3. Среден брой деца в област Варна по етническа принадлежност на майката към 7 септември 2021 година

Средният брой живородени деца при жените от ромската етническа група на възраст 25 - 44 години е над 2.0, а този сред жените над 45 години е над 3.0 (с изключение на възрастовата група 50 - 54 години, където е 2.93). При жените от турската етническа група средният брой деца е над 2.0 във възрастите от 55 години и повече, като сред най-възрастните жени (70+) той е 2.47. При самоопределилите се към българската етническа група средният брой живородени деца е най-висок (1.85) сред тези, които са във възрастовата група 65 - 69 навършени години.

Разпределението по вероизповедание показва, че средният брой живородени деца е най-висок при жените, изповядващи мюсюлманско вероизповедание - 1.77 деца.

Сред изповядващите християнски вероизповедания най-висок е средният брой на децата при източноправославно и при друго християнско - по 1.37, следват протестантско (1.28), арменско апостолическо (1.27) и католическо (0.77).

При жените, които са посочили, че нямат вероизповедание, средният брой деца е 1.28.

В териториален аспект се наблюдават съществени различия в броя на децата между отделните общини в област Варна. Във всички общини преобладават жените с две деца, като относителният дял на жените с две деца варира от 50.7% за община Ветрино до 41.0% за община Варна.

Най-висок е относителният дял на жените с едно дете в община Варна (28.8%), а най-нисък - в община Долни чифлик (13.0%).

При жените с три и повече деца най-висок е относителният дял в общините Дългопол (20.7%), Долни чифлик (19.9%) и Девня (16.6%), а най-нисък - в общините Варна (4.8%), Белослав (10.6) и Аксаково - 13.4% от всички жени на 12 и повече навършени години в областта.

Налице са разлики и в средния брой на децата по общини. Най-висок е той в общините Дългопол (1.80) и Долни чифлик (1.77). Общо в 11 от 12 общини този показател е над средния за областта (1.37). Единствено в община Варна средния брой на децата е под средния за област Варна - 1.27 деца.

Фиг. 4. Среден брой деца в област Варна по общини към 7 септември 2021 година

